

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA: Vastaselitys Östersundomin alueen vaihemaakuntakaavaa koskevassa valitusasiassa.

VIITE: Vastaselityspyyntö 6.11.2018, nro 04417/18/4101

VALITTAJA:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (rek.nro 116.353). Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta sekä lintujen ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (Uudenmaan maakunta ennen v. 2011 ml. Sipoo).

PROSESSIOSOITE:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
puheenjohtaja@tringa.fi

VASTASELITYS:

Tringa ry kiittää vastaselityspyynnöstä ja lausuu maakuntahallituksen lausunnon johdosta vastaselityksensä seuraavaa:

Maakuntahallituksen lausunnon mukaan: ”Maakuntakaavan valkoinen alue ei estä luonnonsuojelualan perustamista, mikäli sille on luonnonsuojelulla säädetty edellytykset. Osoittamalle alueelle maakunnallisesti merkittävä virkistysalue, ohjaisi maakuntakaava ulkoilu- ja virkistyskäyttöä Natura-alueiden läheisyyteen tavalla, josta saattaisi aiheutua huomattavan kielteisiä Natura-alueiden luonnonarvoja heikentäviä vaikutuksia. Maakuntakaavassa on perusteltua olla osoittamatta maakunnallista maankäyttöä Natura-alueen lähelle aina silloin, kun sen kielteiset vaikutukset ovat ilmeisiä ja käytettävissä on vaihtoehtoinen kaavaratkaisu, tässä tapauksessa kaavan valkoinen alue.”

Maankäyttö- ja rakennuslain maakuntakaavan sisältövaatimuksia koskevat säännökset edellyttävät muun ohella, että luonnonarvojen vaalimiseen ja virkistykseen soveliaiden alueiden riittävyys kiinnitetään erityistä huomiota. Östersundomin maakuntakaavan alueen luonnonarvot ovat kiistatta merkittäviä. Kuten maakuntahallituskin lausunnossaan toteaa: ”virkistyskäyttöpaine on todettu sekä arviointi- että lausuntomenettelyssä keskeiseksi heikentävien vaikutusten aiheuttajaksi.”

Maakuntahallituksen johtopäätös, ettei alueelle voisi esittää virkistysalueita sen takia, että virkistyskäyttöpaine on todettu keskeisten haitallisten vaikutusten aiheuttajaksi, on kuitenkin väärä. Lausunto- ja arviointimenettelyssä todettu haitallisia vaikutuksia aiheuttava virkistyskäyttöpaine olisi seurausta uusien, yhteensä 100 000 asukkaan asuinalueiden rakentamisesta, ei virkistysalueiden osoittamisesta. Tällaisen asukasmäärän virkistyskäyttöä tulee ohjata osoittamalla maakuntakaavassa ne alueet, joille voidaan ohjata virkistyskäyttöä siten, ettei Natura-alueiden suojeluarvojen ja muiden kaava-alueen merkittävien luontoarvojen säilymistä vaaranneta.

Tässä yhteydessä Tringa viittaa Ramboll Finland Oy:n valituksenalaisesta kaavasta laatimiin luonnonsuojelulain 65§:n mukaisiin arviointeihin (Ojala ym. 2017) sekä Uudenmaan ELY-keskuksen niistä antamaan lausuntoon, joiden mukaan erityisesti kehrääjän kohdistuvien haitallisten vaikutusten lieventäminen edellyttää virkistyskäytön ohjaamista. Kaavaratkaisun kannalta tämä olisi tarkoittanut virkistysalueiden osoittamista alueille, joilla virkistyspaine ei vaaranna kehrääjän esiintymistä alueella.

ELY-keskuksen Natura-arvioinnista tekemän lausunnon mukaisesti tärkeät kehrääjäalueet nykyisellä valkoisella alueella olisi tullut osoittaa maakuntakaavassa suojeluna. Ainoastaan näin kehrääjäalueiden välittömässä läheisyydessä huomattavasti kasvavan asukasmäärän aiheuttamaa moninkertaistuvaa virkistyskäyttöä pystyttäisiin sitovasti rajoittamaan ja turvaamaan. Valkoinen, kaavoittamaton alue sallii muun muassa paikallista rakentamista eikä se näin ollen turvaa kehrääjän säilymistä alueella.

Viheryhteyksien osalta Tringa viittaa asiassa aiemmin lausumaansa perusteluineen. Östersundomin maakuntakaavaan merkityt viheryhteystarpeet eivät ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua niin, että voitaisiin varmistua yhteyden toteutumisesta tavalla, joka turvaa vaateliaan metsälajiston liikkumismahdollisuudet niitä pitkin.

Sipoonkorven maakunnallisesti tärkeän lintualueen (MAALI) linnustoarvot perustuvat laajaan yhtenäiseen metsäalueeseen. MAALI-alue on maakunnallisesti merkittävä pesimäalue kehrääjälle, teerelle, kanahaukalle, huuhkajalle, idänuunilinnulle sekä pohjantikalle. Sipoonkorven MAALI-alueen pikkusieppokeskittymä (13 reviiiria) on yksi koko maan tärkeimmistä. (Ellermaa 2011).

Sipoonkorven MAALI-alueen linnustoarvojen säilyminen vaatii metsäalueiden yhtenäisyyttä eikä alueen arvokkaan metsälajiston elinmahdollisuuksia voi turvata rakennetun alueen lomaan sijoitetuilla paikallisilla suojelualueilla, virkistysalueilla ja metsäalueilla. Niinpä ainoa perusteltavissa oleva tapa välttää Sipoonkorven metsämantereen eteläosien luontoarvojen merkittävää heikentämistä on olla osoittamatta rakentamista arvokkaille luontoalueille. Toisin kuin Uudenmaan liitto lausunnossaan esittää, alueen

linnustoarvot eivät tule suunnittelumääräyksillä asianmukaisesti huomioituiksi maankäyttö- ja rakennuslain edellyttävällä tavalla.

Maakuntahallitus ei ole tuonut lausunnossaan esiin seikkoja, jotka antaisivat aihetta muuttaa vaatimustamme kumota Östersundomin alueen maakuntakaava. Pidämme valituksenalaista kaavaa edelleen maankäyttö- ja rakennuslain sekä luonnonsuojelulain vaatimusten vastaisena edellä ja valituksessamme esitetyillä perusteilla.

Helsingissä 7. päivänä joulukuuta 2018

Jukka Hintikka

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska

Förening Tringa ry

LÄHTEET:

Ellermaa, M. 2011: Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. – Tringa 37/38: 140-174

Ojala, T., Kiiski, J. & Mäkinen, J. 2017: Östersundomin alueen maakuntakaava, suoran metroyhteyden ja Länsisalmen alueen maankäyttöratkaisujen vaikutukset Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueen luontoarvoihin. – Ramboll 17.3.2017